

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szerkesztő: SIMON László Kuna József utr.
kereskedőházával szemben.

HIRDETÉSENYEK.

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és a
minden körülmények ideintéendők.

Hírdetési levelek csak ismert kizsákolás
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen napokonként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ot-hasábszorosított egyszeri beiktatásért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólár 4 hasábszorosított 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen, Szombat, Október 6.

196. szám

A német császár Bécsben.

Vilmos császárt ünnepli a Duna melletti császár város és Bécs ujjongó örömeiben részt vesz az egész birodalom, Ausztria és Magyarország. A monarchia minden alkotó eleme, nemzetiségi tekintet nélkül egyforma melegséggel és rokonszervvel üdvözlöi a császárlátogatást, mint a két birodalom közti régi, szilárd szövetség egyik újabb biztosítékát. A monarchia összes sajtója a barátság, rokonszerv és lelkesedés hangjain ír Vilmos császárnak bécsi látogatásáról. Ezt általában a béke zálogának tekintik Európa egész közvéleménye, mely előtt a Közép-Európa két leghatalmasabb uralkodó családja fejének benső, személyes barátságát, a két erős birodalom szoros szövetségét kétségbevonhatatlanul demonstrálja.

E bécsi látogatás ugyan nem hasonlítható össze mindazon többi látogatásokkal, melyeket Vilmos császár eddig tett, s ezután tenni fog; mert Bécsben nincs reá szükség, hogy politikai feladatokat törje a fejét, melyeket akár a jövő bizonytalanságai szabnak másutt elébe. A Hohenzollernek feje itt régi és benső barátait látogatta s ezen bécsi időzése, láncszeme az osztrák-magyar udvarnál évenként és előre láthatólag a jövőben is ismétlődő, benső, politikai és személyes viszonyokból folyó és semmi különös indokot nem igénylő látogatásuknak. Merveadó helyeken így itélük meg a bécsi utat. Ha bár semmi különösebb szükség nem parancsolta is Vilmos császárt bécsi látogatását, mint például a pétérföldi, mégis meg van ennek politikai jelentősége, és természetesen, ki nem számított hatása, úgy befelé, mint kifelé.

Mert alkalmas arra, hogy bizalmat keltsen a jelenlegi helyzet barátai körében is hallgatásra, csendre ösztönözve őket, kik most fenyegetőznek, elégedetlenkednek és szeretnék Európa békéjét megzavarni.

Most legnagyobb szükségünk van a békére; már pedig az kétségtelen, hogy ennek, a mostani nehéz viszonyok között, egyetlen garanciája a közép-európai szövetség. Es az is kétségtelen, hogy ezt — a keleti kérdésben — csakis Németországnak monarchiához való csatlakozása teremti meg s tarthatja fenn.

A császárnak bécsi időzéséről következőket közöljük.

Vilmos császár csütörtökön reggel elhagyva lakosztályát, üdvözölte a királyt, névnapja alkalmából. Ezután a királyné és az uralkodó ház összes tagjai fejezték ki szerencsés kívánságaikat a felségének. Vilmos császár királyunk üdvözlése után Bismarck herceg gróf előterjesztéseit hallgatta meg, aztán ő felsége és a szolgálati kirendelt urak, valamint a német nagykövet kíséretében az új Burg-színházat látogatta meg.

A császár ezután a nagy elfogadó teremben a tábornoki kar tisztelgését fogadta. Délben Reuss herceg, a német nagykövet, dejeuner-t rendezett a császár tiszteletére. A nagykövetségi palota hét terme volt e célra berendezve pazar fényvel. 12 óra után kezdtek gyülekezni a meghívott vendégek összesen 42-en. A német császár Rudolf trónörökös kíséretében érkezett meg.

A német nagykövetség palotájában fogadta a császár a dejeuner után a külföldi hatalmak képviselőit és pedig először is külföldi nagyköveteket, aztán a követeket és ügyvivőket. Vilmos császár először Galimberti pápai nunciuszt fogadta és majdnem egy fél óráig beszélgetett vele. Ezután Sir Paget angol, Saadullah pasha török, Nigra gr. olasz és Don Raphael Mery del Val spanyol nagykövetet fogadta. A szabadságon lévő francia és orosz nagyköveteit helyetteseiként Montmarie és Cantacuzene ügyvivők jelentek meg a császár előtt, ki aztán a követeket fogadta. A követek ma látogatást tettek Bismarck herceg grófnál.

A délutáni órákat azzal töltötte a német császár, hogy fogadta a német alattvalók bejelentett küldöttségeit. A diplomaták után a Niedervald-egyesület és a német alattvalók segítő bécsi egyesület küldöttségei becsatlakoztak a fejedelmi vendég elé.

Vilmos német császár, Kálmán és Gusztáv gróf közös külügyminiszternek a fekete sasrend gyémánt ékítményét, Tisza Kálmán

mán magyar miniszterelnöknek és Trauttmansdorff gróf főkamárnak a fekete sasrendet, ifj. Szűgyény Marich Lászlónak, a külügyminiszterium első osztályfőnökének, a vörös sasrend gyémántéki ményét adományozta. Többen is kaptak kitüntetést. Feltűnt, hogy gr. Taaffe, az osztrák miniszterelnök nem részesült ily kitüntetésben. Sokan politikai célzatot látnak ebben. Tisza Kálmán miniszter elnöknek a császár személyesen hízelgő szavak kíséretében adta át a rendjét, megjegyezve, hogy igen kellemesen emlékezik vissza a budapesti kiállításra és hogy Magyarország mindig igen jól érezte magát. Örömet fejezte ki a felett, hogy a miniszterelnök fia a berlini egyetemet látogatta. Politikáról alig volt szó a félórás kihallgatáson. Ez a magán kihallgatás, melyben Vilmos császár Tisza miniszterelnököt részesítette, Vilmos császár saját kívánságára történt. Ugyanaznap Bismarck herceg grófot meglátogatta a magyar miniszterelnököt, ki a látogatást később viszonzotta. Tisza Kálmán külügyminiszterrel, dr. Lucanus porosz cabinet tanácsossal is értekezett. Még az nap este visszatért Budapestre gr. Széchenyi miniszterrel együtt.

Este a császári palota tündéri szép rendben temében dísz ebéd volt a német uralkodó tiszteletére. Az uralkodó család tagjai és néhány főméltóság vett részt a fényes ebéden, mely mindössze 70 percig tartott. A két uralkodó által rendkívül szívélyes felköszöntök mondatk.

Már a harmadik fogásnál felemelkedett arunk és királyunk és utána az összes jelenlévők és erős hangszóval, az egész teremben jól érthetőleg, néma csend közepette, a következőket mondja:

„Belső örömnömmel és köszönetemmel adok kifejezést, hogy szerencsés vagyok a Felségét, Vilmos császárt körülvevő üdvözölhetni. Azon szívélyes, hű és felbontatlan barátság és szövetség érzelmeivel, mely minket népeink javára egyesít, iszom a mi császári vendégünk egészségére. A mindenható vezesse őt azon pályán, a melyre fiatal erővel, férfias bölcsességgel és elhatározással lépett. Ő Felsége a német császár és porosz király, ő Felsége a császárné és királyné s a királyi ház éljenek.“

Erre a zenekar rázendítette a porosz himnust s miután az élénk „hoch“ kiáltások elhangzottak, Vilmos császár kezdetben kevésbé érthető, később azonban emelkedett hangon a következő felköszöntőt mondta:

„Császári és királyi Felségednek kegyteljes szavaiért meghatótt szívvel mondok benső köszönetet és különösen örövendek, hogy ezt Felséged nevenapján tehetem. Nem mint idegen jöttem én ide, hanem, Felséged kegye által már évek óta kitüntetve, Istenben boldogult nagyatyám uralom szent hagyományát teljesítem. Kipróbált és töhethetetlen barátság érzelmeivel emelem én poharamat és iszom az én mélyen tisztelt szövetséges társam, ő Felsége, Ausztria császára és Magyarország királya, ő Felsége, a császárné és az egész császári ház egészségére. Éljenek!“

Az ezen szavak után következő lelkes „hoch“ kiáltások után, mielőtt még a jelenlévők leültek volna Ferencz József király ő felsége újból szót emelt a következő felköszöntőhöz:

„Engedje meg felséged, hogy poharamat emeljem felséged hadseregére, minden katonai erénynek ezen fénylő példányára. A mi porosz és német bajtársaink éljenek!“

Ezen éljen kiáltások tartós és élénk visszhangra találtak. Vilmos császár erre erőteljes hangon a következőkben válaszolt:

„Iszom az osztrák-magyar hadsereg egészségére. Bajtársaink, az osztrák-magyar hadsereg éljen! Még egyszer éljen! És harmadszor éljen!“

A „hoch“ kiáltások, különösen a jelenlévő német vendégek részéről igen élénkek és tartósak voltak. Az itt közölt négy felköszöntő, ezeknek már hiteles, hivatalos szövege.

Tegnap a lebert szász király is Bécsbe érkezett. Ő felsége a király, a pálya udvaron szívélyesen üdvözölte királyi vendégét, s Schönbrunnba kísérté. Vilmos császár a trónörökös társaságában délelőtt cserkészni ment a laini vadas kertbe. Délután vadászatra ment Mürzschlagba.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Október 6-án.

Sötét felhő tolt a láthatárra,
Belőle villámfény cikázik át,
Sötét felhő tolt a láthatárra
Felvette már az ég gyászfütyölát.
Arad felől mért zug az ési szellő,
Mért ég titokban annyi honfűt?
Mért hallgat a dal, a vigan szökecs,
Mi érzés száll belénk, mely kedvet űz?

Sötét felhőből olvassuk ki sorsunk:
Fülvillan-e bennünk a tetterő?
Sötét felhőből sötétebb gyászt hordunk —
Meddig marad korunk még heverő?
Arad felől zugó, hisz ősi szélben,
Nem hallatok szegénytelen panaszt?
Ha nem látunk a legényesebb dalban,
Mi lesz az éjjel, vajh! ki tudja azt?

Sötét felhőnek mily sötét a gyásza,
Villámforró honfűtűben ég.
Halotti tor lett a szabadság néma,
Martyrja mintha már nem volna elég!
Arad volt ismét szinpad a drámanak,
Ott folyt ki újra annyi honfűt...
Kik most sirban feltámadásra várnak,
Jutalmuk hála csak s hulló babér!

Sötét felhő, mely lassú csapattal ejtesz,
Vidd el sirjokra könnyűd balzsamul.
S te nép, ha ily hősöket elfelejtessz,
Reád, eggednek minden átka hull!
Felejtessz már is, itt a sulyos átok:
Gunyolj átthon testvér a magyart;
Hatalmas Istenünk nem sulyt le rátok,
Mert szent a föld, melynek áldása tart.

Sötét felhőben látók-e jövendő,
Hiszitek-e, hogy egy lesz a magyar?
Sötét jövőben mért kerestek mentőt,
Melynek küldében, mindent éj takar?
A kik hazát szeretni úgy tudának,
Emlékeket csendüljön a kehely...
Nem mind magyar, de hű fia honának,
Melyen kívül nem volt számukra hely!

Sötét felhő oszlik a láthatárról,
Szívünk gyászolja ezt az ünnepet.
Sötét felhő oszlik a láthatárról,
A multat látva lelkünk úgy eped!

Kit anyja itt szült a bérczes határon,
Magyar legyen csupán és semmi más.
Honát szeresse, mint a Tizenhárom —
Irántok az lesz méltó haladás!

Boldizsár Kálmán.

Az aradi tizenhárom.

Szemtanu elbeszélése.

Harminczkilenczedik évfordulója volt ma október 6-án annak a gyászos tragédiának, mely az aradi várban lejátsszódott. A nemzet kegyeleke örök emléket biztosít a szegény áldozatoknak, a kik ott a hazáért haltak. Jó évben már fényes emlékoszlop fogja hirdetni hősi halálukat, melynek gyászos történetét két szemtanu elbeszélése után itt közöljük:

Suján székly a vértanuk egyik gyónatója, a megható tragédiát ekként eseteli: Október 5-én fél ötkor jelent meg a helybeli városrészről kolostorunk elnökénél, Kosztka Libornál bizonyos katonai egység, ki a hídtervényessék által elítélt tábornokok mellé kilencz papi egyénnek kiküldetését sürgette.

Mély levertségű és a borzasztó hír hallatára egészen elfogódott elnökünk, minthogy kilencz papi egyén (hon is néhány maradásra igényeltetvén) nem küldhetett.

E kolostor tagjai közül négyet t. i. Pléva Balázs, Vinkler Brúnó, Bardóczy Sándor és Suján székly Eusztákok kérése fel a szerencsétlenek mellett vigasz (menynyiben ez lehetséges és az ily esetben papi kötelesség) megtevése.

Vérző szívvel lépök át reggeli 10 óra után a vár küszöbét, s megjelenve a börtönné alakított főúrház falai között, — s néhány perccel később átvénénk vigasztalásul és a mennyire lehetett — bátorításul a nagy lelki jövendő mártírokat. Kezet szorítva tel

jes bizalommal fogadának bennünket, miután mi az őszinte részvét után több órai barátságos beszélgetés közben őket, a nehéz harcokban annyira megégett hadfiakat, a reakció néve ugyan gyászos, de meg nem érdemelt csapás elviselésére és az isteni gondviselésben megnyugvásra felhívók, ők egész nyugodtan és egész maguk megaladásával bizák sorsukat és életüket arra, kinek kezeiből minden jó.

Délután öt óra után hagyánk el a szerencsétlen foglyokat s miután a várparancsnok Howiger tábornoktól a „Passirscheint“ véve figyelemztetünk, hogy másnap azaz 6-án, reggeli két órakor a várba megjelenjünk, a legnagyobb szívájdalommal térünk vissza kolostorunkba.

Október 6-án reggeli két órakor megindulva, miután a várba bejutánk, ki-ki a reá bízottakat felkeresni s meglátogatni főgondjainak tartá.

Virasztottak a foglyok és a mennyire lehetett, szeretteiktől utolsó soraikban végbucsnát véve, a legszükségesebb rendelkezéseket megtéve s példás buzgósággal a bűnbánat és oltári szentségben részesülve magok csinosításával, lelkük tisztá öntudatában, várak beama borzasztó időperczet, mely őket vagy felszabadítja, vagy mielőbb annak széke elé állítandja, kitől ügyük szentsége és igazságos voltáért szenvedett vértanui halál után a dícsőség babériját megnyerendik.

Fél ötre elmult, s én (Suján székly György Euszták) bevégzvé Pöitenberg Ernő és Aulich Lajos uraknál papi kötelességem, kolostorunk meghagyásából, az annyira ösmeretes, lábtörés következtében ágyban fekvő nagy hőst, Damjanicsot látogatam meg, — őszinte nagy részvétünket előtte nyilvánítandó.

Kezet szorítva fogadott beépitemkor, s a brünni hóhért (Mayer,) ki épen szobájában

kémlelődött, valamint az őrt is kipurancsolván, velem barátságos beszélgetésbe elegyedett.

Sokat beszélt a politikáról, többet Kosztka tábornok s igen boszankodva Gőrgőiről. Többi között mondá: „Tisztelendő barátom! (Ily czimmet illetett beszéd közben.) Nem félek a haláltól, hisz ezerszer néztem én szemembe; ámde mégis fáj, hogy a császári háztól azon kegyelmet nem nyerhetők, miszerint katonához illőleg — golyó által végeztetnénk ki.“

Ezeket mondva felkérte, hogy az éj óráiban vigasztalhatlan nője, Emilia számára némi megnyugtatót, általa készített imát, imádozt nőjének kézbesítem melyről őt megnyugtatta, midőn már már távozandó valék, így szóla: „Tisztelendő barátom! On tán nem is tudja ki vagyok?“ mire felelém: „Igen is tudom.“

„En ugyan“, mondá ő, „rácz vagyok vallásomra, — de mint rácz meghalni nem akarok.“

„Aldjon meg engem!“
„Azt is tudom, miszerint ön engemet adig meg nem áldhat, míg én meg nem gyódom bűnöm, tehát hallgasson meg.“

E nagy férfiú meggyónt röviden a hitvallást letette és én, midőn engedve kérelmének őt feloldoztam, kezeit fejére tetette és azt ön kezeivel fejére szorítván, egész imám alatt őt tartotta, s midőn ez is megtörtént így szóla: „Most már nyugodtan halok meg, mert magyar pap által áldattam meg“ — (az abszolutiót értvén) s miután ágyában újra felemelkedett, mondá: „Mielőtt távoznék, előbb, ha nem utál csókoljon meg.“ „Hogy utálnám a hősök leghősebbikét“ — s mi majd öt perczig egymás nyakába borulva, keservesen zokogánk.

Ne adj Isten több ily jelenést életben!
Végre elközelgetvén az idő, melyben

Panszlávok a lutheránus egyházban. A hányakörletű ág. hitv. ev. egyházkerület most folyó közgyűlésén zajos jelenetek játszódtak le. Szontágh Pál a kievi ünnepélyen részt vett ág. ev. világi felügyelőre vonatkozólag szigorú vizsgálat megindítását a hazafián hivatalnok megbüntetését kérte. A közgyűlés egyhangúlag hozzájárult az indítványhoz, s így a dunáninneni kerületnek szóban forgó hivatalnok: Mudrony Pál az egyházi konzisztórium előtt fog felelni eljárásáról. Az ó pázuai lelkészről, ki ellen előző napon szintén azt a vádat emelte Geduly Elek, hogy jelen volt a kievi ünnepélyen, — kiderült, hogy ártatlanul, pusztán félreértés következtében került az ügybe. Ugyanis a kievi ünnepélyen jelen volt egy ág. ev. felekezeti ügyvéd és hírlapíró, a „Narodnie Noviny“ munkatársa, kit Hurbánnak hívnak, s Geduly Elek őt a pázuai lelkészszel tévesztette össze, kinek szintén Hurbán a neve. Geduly Elek ünnepélyesen kifejezte a tévedése feletti sajnálatát. — Szeberényi püspök szintén kapott egy jól érthető lelkézt, a miért a Zsedényi alapból egy olyan eszabai tanítót jutalmazott 100 frral, a ki panszláv szellemű tót lapokba írogat.

Külföld.

A francia kormány csodálkozik, hogy az idegenek ellen kiadott rendeletét egész Európát felháborította. Pedig ez csodálkozás egyáltalán nem jogosult, mert a tervezett rendszabályok első hírére a külföldi közvélemény tartózkodás nélkül elmondotta nézetét. Párisban csak ugyan azt hitték, hogy tekintettel a hangulatra, a rendelet közzététele el fog maradni. Azonban a rendelet mégis megjelent a hivatalos lapban s így a francia kormány teljes tudatában annak, mire fog eljárása vezetni, roszat eszelekedett, midőn a közzétételt eszközölte. Egyelőre csak Belgiumban készülnek reprezentációkra. De igen valószínű, hogy Crispi sem fogja egyszerűen zsebre tenni a dobot, hanem alka om átdával tetteiben adja meg rá a választ. Németországban a felhivatalosak, legelő a „Nord. Allg. Ztg.“ a francia rendelet határtalan megvetéssel nyilatkoznak. Gyúnosan utalnak rá, hogy a franciák, kik folyton jogegyenlőségről, testvériségről beszélnek, az idegenek versenyét a legbrutálisabb eszközökkel akarják kizárni. Arra nézve ugyanis a németek nem táplálnak kétséget, hogy a rendeletnek az az egyedüli célja, hogy az idegeneknek minél kellemetlenebbé, sőt fűrhetetlenné tegye a tartózkodást Franciaországban.

Európa új felosztása. A „New York Herald“ legutóbb megjelent száma hosszabb közleményt tartalmaz, mely Bismarck hg. terveit leleplezi. „E terveket e lap szerint Bismarck közölte Kálojny gróffal és Crispi vel, kik azokhoz teljesen hozzájárultak. Az amerikai lapnak e leleplezéseit, melyek első pillanatra magukon borbájk az amerikai él messég feltűnést hajszáló jellegűt, már csak eredetiségükkel fogva is érdekesnek tartjuk reprodukálni. „Bismarck hereze — így ír a „New York Herald“ — a legbiztosabb forrásból vett értesülések“ alapján. — csak Hollandia királyának halálát várja, hogy régi tervét, mely egész Európát fel fogja forgatni, megvalósítsa. A mint a király meghal, Oroszország megkapja a felhatalmazást, hogy tetszése szerint járjon el Közép-Azsiában s elfogja

mindenki övéhez vissza sietett magam is kénytelen valék elhagyni egy kevéssé a nagy katonát az igazi hazáit.

Remegve vártam a börtönőr szobájában a perczet, melyben a borzasztó spektakulumra indulnunk kellend.

Elérkezett ez is.

Tompá moraj közt megérkezők a kísérső sereg és háromnegyed hatra, a négy goyóra itél tábornok, ugyint: Kiss Ernő, Schweidl József, Lázár Vilmos és Desewffy Arisztid a sáncok között agyonlövettek.)

Kiss Ernő az első lövés után el nem dőlén, reája másodszor is három egyén lövén — hala el.)

Testeiket a sáncok hantjait földik, mert elvitetésük meg nem engedtetett. A hazában a hazáért elkuntyak fölött virrasszon a béke anygala.

Vegrehajtván a fenai négy tábornok a véres ítélet, a bitófára itél kilenc tábornok ugyan azon katonai kísérelt mellett indult meg, közbevévén vigasztalásul mellőlök rendelt papi egyéneket.

Minden arez az elvonuló csapaton. Ők nagylelkűen és katonailag nyugodtak. — Nyugodtak ez alkalommal a többi várfogyók is,

1) Lázár Vilmos kivégzése napján Probászka Ferecz városi tisztviselőhöz a következőt írta: Probászka ur! Az Isten áldja meg. Ön becsületes ember — az isten megfogja önnek hálni, mit családombért tett, én nem tehetem; legyen — e neküz porczekben is támasza, istáppia. — Isten álnel, öszinte barátja.

Lázár Vilmos, sajátkeze írás. U. i. Vinkler Brúnó papom áttal küldve kaptam ezen drága ereklézt, a boldognaknak felér zsebkendőjét és jegyzőfüzetét — melyért épen indult valék — hozá s átadám az ájulózó özvegynek.

1894-ik október 6-án d. e. 9/4 órakor.

Probászka Ferecz, m. p. 2) A három áldozat arcza borulva, Kiss Ernő hátra bukva főküdt a sáncz árkában a nap lementéig. Kiss Ernő a lövésék közelről érték, bóróba furdott a lópor s a füst befektetetté arczát.

foglalni Konstantinápolyt. Ausztria-Magyarország előre nyomul a Balkán félszigeten s megszállja Szalonikét. Németország pedig Hollandiára teszi rá kezét, mi által teljesen paralizálni fogja Angliát, mely ellen a kaneczellár és a császár engesztelhetlen gyűlölettel viseltetnek. Ha ez megtörténik, megkezdik Európa új felosztását. Németország szövetségesei belegezésével, birtokba veszi a Rajna deltáját, Luxembourgot és Belgium flaman területének egy részét. Antwerpenel együtt egész Liège-ig. Természetesen az összes holland gyarmatok Németországi lesznek. Franciaország kompenzációként Elzász Lotharingiáért birtokba veszi Brabant t, Liège, Namur és Hainaut területét; — a belga király pedig Hollandia királyává lesz, de Hollandia megmaradt területe is a német birodalom kiegészítő részét fogja képezni, ép úgy, mint Württemberg és Bajorország. Salisburynak a kaneczellár a „New York Herald“ biztosítása szerint ugyanazt a sorsot szánta, mely Benediktinek és Beustnak jutott osztályrészüül. E tervet a német kaneczellár a három császár beleegyezésével fogja végrehajtani s ezzel Bismarck oly veszedelmet akar Angliára hárítani, a minő a brit birodalmat az Armada óta nem fenyegette.

Napi hírek.

Debreczeni dalegylet.

(Folytatás.)

A jubileumi ünnepélyre újabbán jelentkeztek:

Nyiregyháza róli Mayer Ferecz órás.

Halápról Tasnády István vár. erdész. Budapestről a budai dalárda képviselőiben: Dr. Ország Sándor ny. minis. tanácsos, egyll. elnök, Pecz István, ü. minis. szántist, Kovács Sándor p. ü. minis. szánt. Laumann József bortermelő, Mihály Győző p. ü. szántanácsos, Wichmann Ede evang. tanító, Fellner Ferecz p. ü. minis. szánt.

Mármaros szigetről a polgári dalkör képviselőiben: Géressy Imre gymntanár, Sáfáry Péter gymntanár, Darabant Gusztáv gymntanár, Csoma Imre, nagykereskedő, Tóth János gymntanár, karnagy, Kozicska György bizt. titkár, egy et alenők, Varga Gusztáv mulakatos, Tóth Gyula czipész, egyll. pénztáros.

N-Károlyból a n. károlyi dalárda testületileg: Andó Lajos iparos, Demidor Ignác városi számvevő, Ecsedi Árpád iparos, Huber Miksa karnagy, Kinnál Antal jár. bir. írnok, Kopics Vilmos iparos, Kauffman Samuel keresk., Klit László ügyes segéd, Letlinger Béla tak. könyv. Medvey Lajos várn. iktató egyll. alenők. Mondits Jenő és neje adó. szántist, Meszesi István iparos, Nonn Dezős magánzó, Fink Ignác közj. írnok, Papp Demeter gör. kath. éneklész, Patay Ferecz fodrász, Patizs Zsigmond nyomdász, Rácz János iparos, Szolomayer János iparos, Szolomayer Gusztáv jár. írnok, Szabó Lajos iparos, Riesenbach Már izr. tanító, Fischer Rudolf iparos, Tömpe Károly iparos, Vég József vár. írnok egyll. jegyz. Zsillinsky Antal ker. segéd, ifj. Róth Károly nyomdász, Cserjék Ferecz vár. pénzt. ellenőr, Nonn Gyula építész.

Képviselőileg jelentkeztek továbbá helyböl: 1. Honvéd egyll. Csutak Kálmán elnök ur s 13. honvéd képviselőivel. 2. A szintgyi bizottság képviselőiben Komlóssy Arthur

hanyughattak szívök fájdalma miatt, kiknek beléven zárva és ajtonyilásuk felé két ágyú szögeve annyit sem engedtetett, hogy legalább egy barátságos néma kézszorítás által válhatlak volna meg azoktól, kiknek közelében és oldalán mellett oly hősiég virának.

Fél óra után eljutván az Uj Arad felé vonuló tésrégre, hol kilencz fa felállitva jelelé a Golgotát, s felovastatván még egyszer az ítélet, megkezdetett a borzasztó működés.

Pölsenberg Ernő volt az első kit Török Ignác gróf, ezt Lahner György, Knezius Károly, Nagy Sándor Leiningen-Westerburg Károly gróf, Aulich Lajos, Damjanics János és gróf Vécsey Károly követett.

Mindegyik hős lélekkel halt meg. Egyik a másikat azzal biztatván, hogy ne sokára ismét együtt leendnek. Lelki éberségüket eléggé kitűntetvé az, hogy midőn mi papok siránk, ők, nevezetesen Nagy Sándor József a mellett levő Vinkler Brúnó barátunkhoz imigyen szóla: „Eddig ön vigasztalt engem, s jelen eg ön sir, jobb“ — ugymond — „ha imádkozunk“ — és ekkor Leiningen grófnoha ágostai vallásu, hozzánk csatkozva fennhangon mondá a pap által elmondott ima szavait.

Midőn Leiningen grófra került a fel-függesztési rend, ez szót kért, mi neki meg is engedtetvén, kimenté magát azon vádalól, mintha Budavára elfoglalása alkalmával az elfogott osztrák tiszteket orozva gyilkoltatta volna meg, esküvel erősítvén, hogy ilyesmi a magyar tábor részéről soha sem történt.

Fájdalmát nyilvánítá azon, hogy e vádat bíról előtt megvitatolni, megsemmisíteni nem engedtetett s mielőtt élni megszűnt, e szavakat mondá: „Oda fenn igazságosabban ítélnék fölöttünk.“

Damjanics látva, hogy sirok, így szólt: „Mit sir, hű barátom, hisz a kit kezében tart, az is az igazságért akasztatott fel, s

ügyvéd ur. 3. Torna egyll. 4. Keresk. és iparkamara. 5. Városi tanács képviselőiben: S. Simonffy Imre ur. 6. Iparos ifjuság képviselői Huber József ur által. A jubilans ünnepély nap nap után nagyobb arányokat s országos érdeklődés nyilvánul mindenfelől iránta. Tekintettel, hogy a bejelentések folytán az elszállásolást teljes buzgalommal eszközölnünk kell, oda terjed tiszteletteljes kérelmem a bennünket pártoló n. é. közönséghez: méltóztassanak segédkezet nyújtani az elszállásolás eszközölése körül, s kegyeskedjenek mindazok, kik vendéget elfogadni sziveskednek, bejelentéseiket megtenni.

Debreczen, 1888. okt. 6.

Krasznai Ferecz
egyll. jegyző.

— Október 6. Ma van 39-ik évfordulója az aradi vértanúk gyászos halálának. Debreczen városá mindég kegyelettel emlékezik meg e napon a haza diós emlékü fiairól. Ma is ünnepélyességgel gyújtotta föl a hála és engesztelő áldozat szent tűzét a templom oltárán. A r. kath. templomot rang, felekezet nélkül különbség teljesen betöltötte a közönség. Az oltár előtt volt felállitva a nemzeti lobogókkal feldíszített ravatal, mely körül állott a 13 48 as egyenruhás honvéd. A mise áldozatot főt. ngos Szakszó Rezső kispórest végezte, fényes segédlettel. A régi honvédek, köztük Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, Lakay Lajos tanácsnok, Csutak Kálmán ezredes, nagy számmal jelentek meg a gyász isteni tiszteleten. Ott láttuk meg a többi között Fereczy Elek főszolgabíró, Szőgyény Jánost, Gergely Antal pénztárnokot stb. stb. A helybeli dalárda három gyász dalt s a szózatot énekelt, mint mindegy, ugy most is kitűnően.

— Az első bál városunkban november hó közepén fog tartatni, még pedig a vereskereszt egyll. jávára, az egyll. védnökének Erzsébet királynénak nevenapján. A bál a Bikában lesz, s a rendezés vezetése, Gróf Bethlen Mikó Róza, a deb. vereskereszt fiók egyll. elnökeje kezében van. Tehát a lehető legjobb, leggondosabb kezekben.

— A tornaegylet közgyűlése. A helybeli tornaegylet f. évi Október hó 14 én azaz vasárnap d. e. 10 órakor a főiskolában lévő tornateremben tartja meg évi közgyűlését, melynek tárgyai lesznek: 1. Az évi jelentés. 2. Számvizsgáló bizottság jelentése, s a költségvetés megállapítása. — 3. tiszttakar választása. 4. szervezési javaslat. 5. folyó ügyek. — E gyűlése az egyll. minden tagját tisztelettel meghívja. Az elnökség.

— Az apagylikos Móríc József honvéd szakaszvezető ügyében az 1. honvéd kerületi hadbírósg Budapestén a vizsgálat befejezéséhez közele. Most a Móríc család birtokát rendezik, hogy megállapítsák, mennyiben igaz Mórícznak az atya ellen felhozottazon vádjá, hogy a törzsvagyont eltékozolta.

— Halálba menekült regnuta. Szabó János október elsején berukkolt a 39. gyalogezredhez, hogy szolgálja a három esztendő a királynak és a hazának. Hanem mindjárt ugmegborzadt a bakkancsfüszéstől, hogy két nap múlva haza szökött a katona dolog elől szüleihez. Tegnap reggel találták meg egy kö

reá kerülvén a sor, miután hét bajnoktársa halálának szemlélője volt, így szóla: „Azt gondoltam, hogy utolsó leszek, ki mindig első voltam a csatában“ s mankók segélyével kocsijából leereszkedvén, — miután nyak-kendőjét kezébe adá, — hogy mint örök emléket jénekébe kézbesitem*) lelépett az oszlop előtti zsárolyra s még egyszer megszólitva, ne feledjem el a reám biztatókat, a vele működő hőhért figyelemztette, hogy szakállát össze ne kuszálja, e végszavakkal: „Eljen a haza!“ kiadá nagy lelkét. Őt miután Vécsey gróf is követte, a borzasztó spektakulum megszűnt, vagyis inkább csak most tünt fel egy borzasztó, szívet repesztő látomány.

Kilencz oszlop, kilencz tábornok, köztök gróf Leiningen, honvédtábornoki öltönyben függve, velök annyi család öröme örökre eltemetve.

Nem volt szem, mely e borzasztó jelenetre nem könyezett.

S mi több, maga a nap, hogy ne lássa mi történik, elrejté arczát, csak 9 óra után eregette le a bus fellegek közül jótékony sugarait.

A kivégzettek holt tetemei nagyobb részt a helyszínen lőnek elásva.

Damjanics Mácsán, Leiningen jószágán, Monoron, Vécsey az aradi temető kriptái egyikében aluszszák örök álmukat.

Nyugodjanak a haza szent ügyéért elvézett bajnokok!

Ti meghaltatok, neveitek azonban a történet lapjain örökké élni fognak.

*) Sulyánszky kifelelte részletesen bejegyezni Damjanics szavait. Átvadán a nya kendőt, mondá: „Mondja meg önnek, hogy ezt nem a hőhért oldta le nyakamról, s nézzen meg jól, bátran, fogok meghalni. Mondja el ezt önnek, ez vigaszára leend imádkozni. Emiliának.“

téldarabon esüingve, kihült tetemét. Oda lent bizonyosan nem fogja szekirozni egy vén baka sem szegény Szabó Jánost.

— Némgyarositás. Kopecski Rozália, békési születésű színésznő, nevét belügymisizsteri engedélylyel „Békési“re változtatta.

— Uj közuti vasut megnyitása. A helyi közlekedésnek új ütere nyílt ma meg Debreczenben, a hatvan-utca-baromvá. s ártéri közuti vasut múltan-rendőri bejárásával és a forgalomnak nyomban történt átadásával. — Ezzel Debreczen újabb jelét adta haladásának és hatalmas, lüktető élet erejének. A városok fejlődésével együtt jár ma már a helyi közlekedési tényezők és eszközök szaporitása és fejlesztése. A külön. bűző város részek, gyárak, ipari telepek, külvárosok és a közeli falvaknak oleső és kényelmes közuti vasutakkal összeköttetése minde. nitt természetes következménye az forgalom élénkülésének, s a helyi vasutak létesülésének viszont ismét olyan egészséges hatása észleltetik mely új tényezőként szolgál a személy forgalom emelésére.

Debreczen ugyan nem volt uttörő a magyar vidéki városok között e téren s itt felette lassan érelődött meg az első közuti vasut eszméje, mely talán mindeztideig se öltött volna testet, ha külföldi vállalkozó szellem nem bocsátkozik e vasut építésébe.

Most látjuk és pedig elég keserűen kell tapasztalunk, hogy mily káros volt a debreczeni tőke részéről az előítélet és bizalmatlanság egy közuti vasut iránt, melynek jövődelmezőségében nálunk aligha hitt valaki. Ime, mihelyt létesült a „debreczeni helyi vasut“ bebizonyosodott, hogy azon irányban, melyen halad, az addig is nagy személyforgalmat megkésztetése s ez még mindig növekedőben van. Sikerült magát népszerűsíteni, teremteu magának közönséget s biztosítani jelentékeny teherárú forgalmat. Igaz, hogy irányja csaknem páratlanul kedvező is. Jövődelmezősége szintén olyan, minőhöz hasonlót egyetlenegy vidéki város közuti vasutja sem mutat fel, sem Szeged, sem Arad, sem Temesvár, sem Nagyvárad. Tessék megtekinteni a havi fizlet kimutatásokat. Ennek a vasutnak csak az a szerencsétlensége, hogy a tulajmagas részvénytőke, mely kétszeresét teszi a befektetésnek, alacsony %-ra nyomja le az osztalékot.

A hatvanutcai közuti vasut létesítése körül az első lépéseket egy gazdálkodó, értelmes közpolgár, Balla Mihály tette, körülbelül egyidőben a helyi vasut építésével. Midőn ezen vállalatnak sem létesítői, Lindheim és társai, sem az a jogutód részvénytársaság, melyet az engedély okmány alapján elsőszeg illetett meg, nem volt hajlandó a hatvan utca baromvásártéri közuti vasutat és a méntelep — gözmalni szárnyvonalat kiépíteni; — és a midőn az első közuti vasut megnyitá után bebizonyult a hasonló vállalatnak Debreczenben is jövődelmezősége, Balla Mihály buzgólkodására főként a hatvanutcai haztulajdonosok körében tevékenyen indult meg a mozgalom, hogy egy külön társaság alakítása által a hatvan utca-baromvásártéri vasut felépítsék. Az alapítók sorába városunknak olyan tekintélyes férfiak léptek, minők: Szikszay József, Lengyel Imre, Komlóssy testvérek, Márk Endre stb. Maga a város is pártolta az eszmét s 2300 frral lett részvényes.

A részvény aláírók között találjuk gr. Dessewffy Aránt, gr. Dégenfeld Gusztávot, gr. Dégenfeld Józsefet, br. Edelsheim Gyulai Lipótot, br. Podmaniczky Gézá. A legtöbb részvényt debreczeniek jegyezték s mikor a 50000 frt. alapőke biztositva volt, a részvénytársaság is megalakult s a már előzetesen kinyert engedély okmány át ruháztatott erre a részvénytársaságra.

A vasut fő esetleg gözerőre tervezetett, úgy hogy a Bika szálloda előtt indul ki s Hatvan utczán végig megy a h. nánási vasut vásártéri indóházáig, a hol a Pesti sor előtt elhaladva, Nagy Mester utca végétől egyenes irányban megy ki a külső baromvásártérig. Tervbe vetett a már meglévő helyi vasuttal, a debreczen-h. nánási helyi érdekű vasuttal való csatlakozás és az „István“ malomhoz vezető szárnyvonal kiépítése is.

A helyi vasut igazgatóságával a csatlakozás iránti tárgyalásokat meg is kísérelte az ifjabb vasut igazgatósága. Ez először azt az ajánlatot tette, a helyi vasut igazgatóságának, hogy, miután a hatvanutcai vasut ugyanolyan sinekkel és ugyanolyan nyomtávolsággal épül, mint a piacutcai helyi vasut, ez vegye át annak üzemvezetését. A régiebb közuti vasut azonban erről hallani sem akart.

Ep ilyen eredménytelen lett azon második ajánlat is, hogy a hatvan-utcai vasut esetleges teherárú forgalmát a jövedelem 50 %-jének biztosítása mellett, közvetítse a „debreczeni helyi vasut“ a maga gözmozdonyával, — egy váltó beállításával összeköttetvén a két vonal. — Bármily méltányosnak látszik is ezen ajánlat, s habár a miniszterium is közbevetette magát, egyezkedést ajánlván, a debreczeni helyi vasut igazgatósága az új vasut igazgatóságának kétszeri megkeresésére még eddig nem is válaszolt.

E helyen nem akarjuk a csatlakozástól való idegenkedés indokait fejtegetni s e kérdést bolygatni. A hatvanutcai vasut jövőjében mi bízunk; a nélkül, hogy kárörömmel tekintenénk a másik jövődelmezőségének neta. lani csökkenése elé.

A még az vasutho ni mind nem fog nagy leg galmat. A vást a kator mat b reség k külső t abonyi E. hogy m lom kén vagy es fog a k volna a A. nappal s ma te több m E. fenn. K aczél si vas-pály kanyarj viszony szöglete niszter házi ka létesitet kert me A. kocsibó gyáráb. A. délelőtt b á n közleke kó S. Ist v. főüg a váro S á n d által k gy el József, gátóság Imre a hely bor stl sajto rom e a pály ket, for statálta Csupán kifogás vezető ternyi A. ménye delmi e hatalma a pá l a d á s vettek A. lott a ki-ki z addig az ujt, helyzet tába. H. tégir i fizetik félórán A. d. u. Bikába vasutja — nagy i olyan végezt nyomt azt me vendég kivéte szűre nyári tartott kább f hoz ha szüret hat P a l i lyek n hogy oda ne dást, m ember marad marpic nap od retelők Róza, jét is is. To niezky Zsigm — rincez — mészát gyűlés tekelez zsef fő nácsos Fuchs egyll

Annak a hat évnek eltelte, a meddig még az „István”-mal szerződés köti a helyi vasúthoz, aligha nagy fordulatot nem fog képezni mindkét vasútra nézve. Addig tagadhatlan, nem fog a hatvanutcai vasút jövedelmezősége nagy lendületet venni, míg kizárólag személyforgalmat közvetít. Bukástól addig sem féljük. A vásárok, a szomszédos kertek, a ménlőtelep, a katonai barak mindenkor kielégítő forgalmat biztosítanak neki. Nagy nyereség lenne rá nézve, ha a közből építési és külső baromvásártérre épülne s ha a fűzés-áronyi vasút minél előbb létesülne.

Egyébiránt, majd megmutatja a jövő, hogy miként oldatik meg a teheráru forgalom kérdése a két vasút között; megoszlik-e vagy csak egyiké lesz, vagy pedig tuzionálai fog a két részvényirtársaság. Talán ez utóbbi volna a leghelyesebb.

Az új vasút építését ezelőtt jó két hónappal kezdette meg Zelenkai Pál mérnök s ma teljesen készen van a kiterők nélkül több mint 3 kilométer hosszú pályája.

Építési nehézségek sehol sem forogtak fenn. Kisajátítása sem volt szükség. Az acél sínek 20 kilogrammosak s az osztrák államvaspálya reszcai gyárából valók. A vonal kanyarjai elég meredek, a melyeket a helyi viszonyok követek. A Hatvan-Piac utca szögleténél 50 méter sugárú, melyet a miniszter külön engedélyezett; a telephelyen lévő házi kanyarulat 40 m. sugárú; kiterők kettő létesített: — vásártéri indóházánál és a Vén kert mellett.

A felszerelés négy egy lovas személy kocsiból áll, melyek a budapesti közúti vasút gyárában készültek.

A műtanrendőri bejárat ma délelőtt tartatott meg. Részt vettek azon: Lábán József vasúti főfelügyelő, mint a közlekedésügyi miniszter megbízottja; Boczkó Sámuel r. főkapitány, Vértessy István tanácsnok, Kovács Sándor t. főügyész, Balogh Mihály főmérnök, a város részéről; Nemes Kálmán, Sándor Kálmán a közigazgatási bizottság által kiküldve; Szikszay József, Lengyel Imre, Komlóssy Arthur, Kovács József, Márk Endre a közúti vasút igazgatósága; Szepessy Gusztáv, Dr. Papay Imre a felügyelőség részéről, Kálmán Gyula helyi Mor, Balla Mihály, Török Gábor stb. részvényesek és a helybeli sajtó képviselői. — A bizottság három csinos személy kocsin bejárta a pályát, megvizsgálta a fel és alépítményeket, forgalmi eszközöket, felszerelést s konstata, hogy a pálya az üzletnek átadható. Csupán Balogh Mihály főmérnök tett némi kifogást, a miért a vonal a ménlőtelep felé vezető kocsiba egy helyen néhány centiméternyi szélességben belé esik.

A műtanrendőri bejárás kedvező eredménye alapján a miniszteri biztos a kereskedelmi és iparkamara előtt, a helyszínen a felhatalmazás folytán engedélyt adott a pályának közforgalomba átadására, a mit a jelen voltak éljenzéssel vettek tudomásul.

A pályán már ma délelőtt meg is nyílt a közlekedés. A kocsik ugyan néha-néha ki-közkönnak a vágányból; de ez csak addig lesz, míg az új kerekek megjáródnak, az új szilaj lovak beletörődnek a szokatlan helyzetbe, az új kocsisok beletanulnak a hajtásba. A viteldijak mérsékeltek.

Hatvanutca végéig 5 kr., a baromvásártérig 10 kr. — Katonák és gyermekek felét fizetik. A vonatok reggeli 6 órától késő estig félóránként közlekednek.

A megnyitás öröme az igazgatóság d. u. 2 órakor 37 terítékű ebédet adott a Bikában. Üdvözlőjük Debreczennek új közúti vasútját!

— **Jókai szüretje.** Jókai Mórnak tegnapi délután nagy napja volt. Tudvalevőleg a ritkaság az olyan eset, a mikor a nagy regényíró el nem végez a maga lezáróját: körülbelül egy nyomatot ivnyit egy regényből; megírja azt még akkor is, mikor a trónörökösénél van vendégségben. De a tegnapi délután nappal mégis kivételt tett: e napon a regényírót elnyomta a szüretű gazda. A nagy regényíró svábhgyi nyári lakásához tartozó szőlőben szüretet tartott, még pedig ugyancsak vigat. Az inkább falusi urilakáshoz, mint fővárosi villához hasonlatos nyári lak poétikus csendjét szüretelők vidámsága verte fel. — Este hat órától reggeli hatig húzta Rácz Pál az akokat a régi nótákat, — melyek még a Jókai ifjúságában jártak, úgy hogy maga a regényíró se álhatta meg, hogy oda ne álljon a tánczölők közé eljámi a csárdást, ugy a hogy rajta kívül kevés — fiatal ember tudja. Hajnali 3 óráig mulattat a együtt maradt még akkor is, a mikor „Velenzei éj” lampionjaiból kiégett a gyertya és a reggeli nap oda tűzött a Svábhgyi oldalába. A szüretelők között ott vlt a Jókai család, Jókai Róza, Feszty Árpádné — a háziasszony tisztjét is viselve, — Feszty Árpád a költő veje is. Tovább Hegedűs Sándor és családja, Beniczky Ferenc államtitkár és neje, Justh Zsigmond stb.

— **Nagyvárud monografiája.** Schlauch Lőrincz püspök ur. kit az orsz. orvos és tér mézsttudósok Tátrafüreden tartott 24-ik közgyűlésén alkalmával elnökö választottak értekezletre hivta magához: bár Dörny József főispán, elnöktársát, Sal Ferenc kir. tanácsost, alelnököt, Beöthy Andor alispánt, dr. Fuchs József, az orvos és természettudományi egylet elnökét, dr. Kiss Ferenc, Biharmegye

főorvosát, Bunyitay Vincez ezimzetes kano-nokot és Várszély Armin főgymnasiun igaz-gatót. Az értekezletre azon célból kéréte a püspök ur nevezett urakat, hogy az orvosok és természet tudósok Nagyváradon 1890 ik évben tartandó 25 ik közgyűlésük alkalmára kiadandó monografia tárgyában megtehesse idejekorán a szükséges előlntézkedéseket. Az értekezlet megállapodott abban, hogy a kiadandó munka természet-tudományi, társadalmi és történelmi részekből álljon; a monografia szerkesztésére jeles történet írónk: Bunyitay Vincez, a természet-tudományi részre: dr. Fuchs József a társadalmi részre: Sipos Orbán, kérétek fel, azon megjegyzéssel, hogy a szakukba vágó részek anyagának összegyűjtésére és feldolgozására az illető szakférfiakkal és írők-al érintkezésbe lépni sziveskedjenek. A műnyomdai költségeinek fedezését, az áldozatkész püspök ur vállalta magára. Mihelyt a nevezett urak javaslataikkal elkészülnek, a püspök ur újra értekezletet fog ez ügyben tartani.

— **Néhány helybeli újdonságunk** térszükem miatt lapunk mai számából a hettőre maradt.

— **Véletlen emberölés.** B. Újvárosban megint történt egy rendkívüli eset, mely megzavarta az ottani csendes kisvárosi közhangulatot. Szanka Mihály szállóskertbeli csész, osz-tör-tökön reggel 5—6 óra között agyonlőtt egy szállótolvajt. Róza Imre 15 éves suhanczot a csész rajtaesiepte a szállólapon. Rákidőlt, hogy álljon meg, a tolvaj azonban futni kezdett. A csész utána sűtötte erős folytással töltött puskáját, a nélkül hogy célzott volna. A srétek háta találták Rózsát, a ki pár perc múlva azon a helyen meghalt. Legérdekesebb pedig a szomorú esetben az, hogy a csész félkeziű. A kir. törvényszék a bűnügy megvizsgálására Szabó József vizsgáló bíró küldötte ki, a ki előtt a csész azt vallotta, hogy ő épen nem akarta, meglőnni a szőlőtolvajt. Szanka egyelőre, a szüret közeled-tére tekintettel, szabad lábra helyeztetett.

— **Debreczeni termény és áruárak** 1888, szeptember havi forgalmi kimutatása. Készlet szeptember 1 én 41473 métermázsza 244,800 frt értékben. Beraktározás szeptember hóban 30,673 métermázsza 211,000 frt biztosítási értékben. Összesen 72,145 métermázsza 455,800 frt biztosítási értékben. Kiraktározás szeptember hóban 8894 métermázsza 53,820 frt biztosítási értékben. Készlet október 1 én 63,251 métermázsza 401,889 frt biztosítási értékben.

— **Magyarok Konstantinápolyban.** A keletre kirándult magyar társaság konstantinápolyi időzéséről, a következőket táviratozzák Konstantinápolyból tegnapi délután kelettel: A magyar társaság megérkezése után Schwimmer Pál, a társaság vezetője és dr. Kunos, Konstantinápolyban lakó fiatal magyar tudós, a szultán palotájába mentek, hol kegyes fogadtatásban részesültek. A szultán nagy érdeklődéssel kérdőzködött a magyarországi viszonyokról s rendeletet adott ki, hogy a magyar utasok számára a szelamlíkon jó helyet jelöljenek ki. A szelamlíkon jelen voltak az orosz nagyhercegek is. Az ünnepély végeztével felhangzott az éljenzés, mire a szultán köszönetet intett s később Sevük bey hadsegéde által ismételve köszönetet üzent s üzenetében megemlékezett a múlt évben Konstantinápolyban járt magyar társaságról is. Szombaton ebéden volt a társaság a szultáni palota kertjében. Az esti lakomán Széchenyi pasa felkösztötte az utasokat. Vasárnap a szultán palotájában történt elfogadás után Thaly Kálmán orsz. képviselő, Nyáry Jenő, Schwimmer Pál és Kunos Ignác Osman Ghazynál tisztelegtek, a ki bárságosan fogadta őket és a magyarok iránti rokonszenvét nyilvánította. A város által ma adott banketten a magyar vedégek kívül jelen voltak Black bey perai polgármester, Aarif bey, Sevük bey Széchenyi gr. és dr. Kunos. A magyarokra a polgármester mondott török pohárköszöntőt, melyet Széchenyi pasa tolmácsolt. A pohár köszöntőre Thaly válaszlott, mit Kunos fordított törökre. A park fel volt díszítve és fényesen kivilágítva. Thaly Kálmán, Nyáry Jenő és Schwimmer Pál a II. osztályú, Bársny István az Egyetértés munkatársa és Porzolt Kálmán Nemzet munkatársa IV. osztályú Medsidje rendet kaptak.

— **Elhagyott gyermek.** Pirosesikos vánkosaiban picike teremtés. Sirva panaszkodott az anyja a bíró előtt, hogy nem tudja elartani, tanácsoljon valamit, mit tegyen vele?

A kis ártatlan is olyan tekintettel nézett a bírora, mintha ő is kérte volna csil-logó apró szemével.

— **Tekintetes uram,** tessék tanácsolni valamit.

A bíró néhány füstkarikát ereszt szép piros tájtékpipájából és így szól:

— **Hát ki az apja a gyermeknek?**

Zavart lett erre a fiatal nő, elpirult egész a fülig, remegő kezekkel igazgatta a kiesinjének bodros fejétűjét, s úgy tett, — mintha nem hallotta volna a kérdést, pedig a kis ember ugyancsak nézett rá apró okos szemével, mintha őt is érdekelte volna a felelet.

Pillanthat néma csend volt a teremben; a bíró füstkarikái néma lassúsággal usztak a napnak fényásvólán keresztül, aztán köddé váltak s elomlottak szépen egymás után.

A bíró ki tudja olvasni a hallgatásból is a feleletet, folytatja tehát a kérdést:

— **Kinek a leánya a maga?**

A nő féloldalt fordult s úgy suttagja: — R. suszteré, könyörgöm.

— **Hát az nem akarja tartani a gyereket?**

Könyök gürdültek a leány arcán végig. A kis jószág is mintha már szintén tisztában volna a felelettel, a párnacsüskét kezdő tanulmányozni: tapogatja, nézegeti.

A bíró nem ad föl több kérdést, tanács szól belőle:

— **Menjen hugom,** az árvaszékhez, ott majd segítetek a baján.

S a pirosesikos vánkoska kilebben az ajtán.

Négy nap múlva ismét a bíró előtt van a pirosesikos vánkös, benne ugyanaz a kis teremtés, csak a nő, az nem az előbbi; egy másik, idősebb jött.

Csattogó nyelvével megindul a szóár:

— **Szegény asszony** vagyok, könyörgöm.

Csöti Róza a nevem: ott lakom a Nagyerdősonon. Beállít hozzám tegnap egy fiatal asszony ezzel a porontyval. Azt mondja, hogy nem ide való, el van pilledve az uttól, meg a gyereket szeretné megfürösztetni, hát hogy engedném meg neki. Szívesen, mondom. Még magam tettem föl a vizet, magam fürösztöttem meg a kis gyermeket. Mikor készen voltam, hát a gyerek anyja nem volt a szobában. Gondoltam, majd visszajön, hát addig is ringattam, ajnároztam a kis kölyköt, de bizony hiába vártam; a nyakamon hagyta, nem tudom kicsoda; hát tegyen róla, könyörgöm, mert én is szegény vagyok, nem tudom elartani ezt a kis gyereket, pedig isten látja a lelkeket, szívesen megtenném.

A kis sóvány gyerek hüppögni kezdett, a bíró pedig már akkor javában irt. — Tudta hová menjen az időző czedula!

— **A sport barátainak és a gazdálkodóknak** különösen is figyelmébe ajánljuk Kvizda es. k. engedélyezett mosdólvíze és Kornenburgi marhaporának lapunk mai számában foglalt hirdetését.

— **A „Magyar király”** kávéházban — mely hosszú idő óta Erős Jakab tulajdonát képezi — holnap vasárnap és minden este zene lesz. Felesleges olvasónk pártfogására ajánlani e zeneestélyeket, hiszen a „Magyar király” turós-mákos béseleit már nagyon is ismerik izletességeről. A jó és jutányos kávéházi italok és borok bizonyára sok vendéget vonzanak e kávéházba, a mit Erős ur törekvéseért méltán érdemel meg. A jutányos, ugyszólván olcsó élvezetet biztosítja Kiss Pista jól szervezett zenekara, mely a fentjelölt időn kívül minden vasárnap délután 4 óráról kezdve szintén zeneestélyt tart.

Színház.

Serédi Sarolta kisasszony második vendégfellépte a „Csókon szerzett völegény”-ben volt csütörtökön. Ez este még a megelőző esténél is nagyobb sikert aratott. Most alakított képességét is alkalmá nyílt bemutatni. Addig míg a suhanczban eleven, ügyes pajkos játéka ragadt tapsra, addig Szigeti kedves bohózatában mint Ab-ray Irén többszörös alakoskodásában lelkesítette a színházban megjelent nagy számú közönséget. Méltán bámultuk a fiatal művésznő különböző kiejtésait, hangszulózásait mozgásait, mely a szerint változott a mint mindig más más alakban jelent meg. — A tót fiu costümjében, árvalány hajszőke parókájában bájosan nézett ki, s igazán megfesteni való kedves megjelenés volt. Játékát, dalait folytonos tapsokkal kísérte a közönség, melynek Serédi kisasszony ma már igazán kedvence lett. Ma a „Ne bántsvirág” hétfőn pedig a Mikádóban játszik; ez utóbbi operettében lép fel először Andorfy is.

Tegnap a drámai személyzet igazán figyelemreméltó, szép előadásban mutatta be Ohnet hatásos színművét, „Saragrofénét”. A czimszerepben Békessy Rózsa k. a. újra meggyőződöttetett, hogy a mily jeles szende színésznő volt, ma tehetségében megismosodva ép oly kitűnő salon drámai hősnő. Hatásos jeleneteit igazán bravourral játszotta meg. Toiletteji feltűnést keltettek. Mellette különösen Kaczér Nina, Molnár László, Péchy, Mándoki és Vedress váltak ki.

— **A holnapi előadás.** A Serédi kisasszony vendégfellépteit iránt olyan nagy az érdeklődés, hogy az igazgató a vásárra érkezett idegenekre való tekintetből is, holnap ismét a „Suhancz”-ot adja elő a czimszerepben a mi kedves művésznőnkkel. Az előadás bérletszünetben lesz.

Husarak.

Megállapítva s bejelentve 1888. okt 3-tól október 10-ig.

30 kr. Erdei Jánosnál Morgó utca 587 szám alatt. Rácz Lajosnál Csapó utca 457 sz. alatt.

32 kr. Erdei Ferencnél Csapó u. 240. sz. alatt.

34 kr. Kolb Jakabnál Pfa 687 sz. a. Rácz Györgynél Czegléd-utca 2559 sz. a. Csapó-utca 10 sz. a. Rózsátér 10. sz. a. Rácz Lajosnál Liba utca 2061 szám a. — Erdei Ferencnél Csapó-utca 359 sz. alatt sz. a. Varga u. 2238 sz. a. Balogh Jánosnál Mester u. 1371 sz. a.

40. kr. Magyar Gábárnál Piac 1-ső székében Czegléd u. 55. sz. a. Dedő u. 125 sz. a. Rácz Lajosnál Rózsátér 10 sz. a. Bol-dog Istvánnál Rózsátér 12 és 15 sz. a. Szent-tesi Jánosnál Piac 2-ik székében, Jóna Mihálynál utca 2081 sz. a. Várd utca

2121 sz. a. Rácz Gábor Csapó utca 994 sz. a. Balogh Jánosnál Rózsátér 10 sz. a.

44 kr. a 3 izrelita mézsárszékben a piacon. — Minden többi bejelentett 13 mé-sárszékben pedig 40 kr.

Jegyzet: Magyar Gábor három székében 1 kiló has nyomtaték nélkül 8 krral drágább.

Debreczen, 1888. okt. 25.

Szerkesztői üzenet.

Szente B. urnak Bőszörmény. A köles árát szept. 26-diki számunkban a hozánk beküldött jelentéshez híven közöltük. A debreczeni terményárakat a vásár felügyelőség szokta velünk közölni. A kérdéses art a kisjuteza elején lévő kölesárusok ígérk a kölesért. Az új tengeri ára e heten is 4.40—4.60 között változott s a kölesé 6.00—6.50 között.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

Holnap, Vasárnap, 1888. Október 7-én

Serédi Sarolta

k. a. vendégfelléptéül

bérletszünetben adatik:

A SUHANCZ.

Operette 3 felvonásban.

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold.

Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Weisse Seidenstoffe von 65

kr. bis fl. 11.40 per Meter (ca. 120 Qual.) versendet roben- und stückweise zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (k. k. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

Legujabb őszi

női ruhakelméket

nagy választékban ajánl

Kunz József és Társa

özég.

Ruhák legujabb divat szerinti készí-tetését elvállaljuk s nagyváradi női divat-termiinkben a legfinomabb kiállításban eszközöltetjük.

Győri Ignác

fehérnemű, női divat,

rövidáru, pipere és illatszer

raktára

Debreczen

főpiacz, csapóutca szeglet a „Bika”

szállodával szemben ajánl

nagy választékban

TRIKO és BERLINER

női derekakak,

ugyszintén

fiu és leány ruhácskakat.

R. Ditmár-féle

villám és meteor-égő

l á m p á k,

asztali és függőlámpák

nagyválasztékban kaphatók

Debreczenben

KASZANYITZKY ENDRÉNÉL

Nagyerdei fürdő.

Tisztelettel tudatom, hogy a kik nagyerdei fürdő-jegyeket előre váltottak, sziveskedjenek ezen jegyeiket 1888. évi Október 31-ig elhasználni, mivel azontul érvénytelenül válnak.

Gőzfürdőjegyek Vilmos Lajos sörösarnokában 35 krért válthatók.

Tisztelettel

VILMOS LAJOS.

Nap-égők, Brillíant- és Duplán égők, Patent lámpabelek, Vihar- és Zseb-lámpások, Utczai lámpák,

Petroleum-kannák,

és minden lámpához való alkatrészek.

Ditmár, Brünner,

és HAZAI

hírneves gyártmányú

ASZTALI- és FÜGGŐ LÁMPÁKAT

Özönsegestől a legfinomabb kivitelűig,

legnagyobb

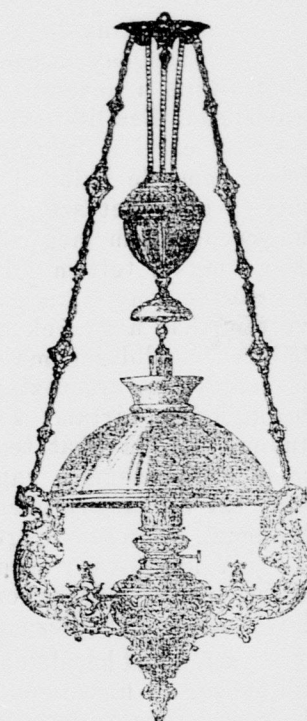
választékban,

gyári árak mellett

ajánl

KASZANYITZKY ENDRE

üveg-, porcelán- és háztartási eszközök nagy raktára DEBRECZENBEN,

Cs. k. szob.

Kwizda mosdóvize

lovak számára.

(Restitutionsfluid)

Hosszu évi tapasztalat szerint erősítőnek nagyobb faradalmak előtt és újra erősítőnek nagyobb faradalmak után, u. m. külső sérüléseknél, köszvény, rheuma kifejedésekénél, a bőr érzéketlenségénél stb.

Egy üveg ára 1 frt. 40 kr.

KWIZDA

cs. k. kir. enged.

Korneuburgi állattáppora

lovak-, szarvasmarhák- és juhoknak

Kwizda Ferencz János Korneuburg.

cs. kir. udvari szállító és körgyógyyszerész Sok évi próba szerint állattáplálópornak bizonyult rendes kiszolgáltatás mellett étvágyhiányban, tejjavításnak, segítyei az állatokat állhatatlanságokban, nedvesség ellen és előlítja azoknak használatait.

Ára kis skatulyával 35 kr.

„ nagy skatulyával 70 kr.

Főraktár: Kwizda Ferencz János osztrák cs. k. és román kir. udvari szállító korneuburgi gyógyszerárában.

DEBRECZENBEN: Dr. Rotschnek V. Emi és Göltl Nándor gyógyszerárában, valamint az összes magyarországi gyógyszerárakban.

Azonkívül a koronaországok majd minden városa és mezővárosaiban van raktélya koronként a vidéki lapokban köztudomásra hozatik.

Kwizda János Ferencz

osztr. és k. és román kir. udvari szállító.

97.

426. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom

készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és az 1887. április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatok vonatkozó egyezmények szerint.

A. Asztali dara nagyszemű	100 kil	16.40
B. Szinte közepszerű	100 kil	15.40
0. Királyliszt		15.60
1. Lángliszt		15.20
2. Montliszt		14.80
3. Zsemlyelisz 1-ső rendű		14.20
4. „ 2-od rendű		13.60
5. Fehér kenyérlisz 1-ső rendű		12.80
6. „ szinte 2-od „		12.20
7. Közép kenyérlisz 1-ső		11.40
8. „ „ 2-od „		10.60
8 1/2 Barna „ 1-ső „		9.60
9 1/4 „ „ 2-od. á 70 kilgr.		7.80
9. Lángliszt „ á 70 kilgr.		6.60
10 Veres liszt „ á 50 kilgr.		—
11. Finom korpa zsákkal 50 „		3.60
12. Durva korpa zsákkal á 50 kilgr.		3.20

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tőli engedmény a fennmellített egyezmény folytán szintén becsültetett.

Debreczen, 1888. Augustus 31.

Női ruhák készítése a legújabb divat szerint felvállaltatik.

Rendkívüli olcsó bevásárlási forrás

az őszi és téli időnyre

BOSZNAI J.

czégnél

Debreczen, Czegléd utca.

Cheviott ruha kelmék	dupa széles Mtr. 36 krtól feljebb.
Csikos, kockás és sima kelmék	„ „ 40 „ „
Színes és fekete ternők (cachemirok)	„ „ 40 „ „
Csikos őszi divat kelmék	dupa széles „ 48 kr.
Csikos gyapju divat kelmék	„ „ 50 kr.
Csikos gyapju divat kelmék	„ „ 60, 65, 70 kr.
Egész nehéz csikos gyapju divatkelme dsz.	„ 84 kr.

Igen nagy választék a legújabb egész finom ruhakelmékben, ugyesintén Peluche, bársony, zsinór és himzett díszekben és divat szalagokban.

Téli kendők, mosó barchentek (velez) bélesneműek

továbbá Gyapju kelmék férfi öltönyre,

férfi ingek, gallérok és kézelők

feltűnő olcsó árakban.

Nagy szőnyegek a legújabb mintákban.

Futó szőnyegek Mtr. 16 krtól feljebb.

Gyári raktár Muffokból 70 krtól feljebb.

A legújabb férfi nyakkendők 15 krtól feljebb.

Nagy választék férfi és női esernyőkben.

Nagyválaszték selyem és cachemir paplanok s ágyterítőkben.

Nyirfabalsam-szappan!

Bergmann és társától Drezdában saját szerű ü-zéá litása által egyedi szappan, mely minden bőrtisztátalanságot, bőrkütséget, az arc és kéz verességét eltávolítja és gyönyörű szép arcszínt kölcsönöz. Ára darabonként 25 és 45 kr. Kapható Dr. Rothachnek Emil gyógy szertárában.

Huzás már f. évi október 15-én.

Bejelentéseket

Huzás már f. évi október 15-én

JÓ-SZIV sorsjegyekre

az eredeti árban 2 frt 85 kron

mármától fogva elfogadok.

Évenként 3 huzás.

Főnyeremény 30.000, 20.000, 10.000 frt.

Bejelentéseknél 50 kr. foglalónál adandó, a határlékos 2 frt 35 kr. pedig legkésőbb f. évi október hó 10-ig az eredeti sorsjegyek átvételekor fizetendő.

Friss tormás virstli

kapható naponta mátlól fogva, párja 5 kr, az ország szerte ösmert és híres

WEIL EDE FIAI

budapesti szalámi és virstli gyárából.

Szünet alkalmára

jánlom kitűnő külföldi

tűzi-játékaimat és szalon-tűzijátékot

a legújabb és legszebb mintákban, igen nagy és dus választékban.

Átolvasott ujságpapirt (Maculatur) kilónként 10 krért vásárlók.

MENDELOVITS LAJOS

m. k. löpor árudája a városházzal szemben.

TURAI FARKAS.

Felkérőnek mindazon ház és földtulajdonosok, kiknek házak vagy földjök eladó, vagy haszonbérbe kiadó az intézetben előjegyezteni sziveskedjenek. A közvetítő a legmérsékeltbb díjak mellett eszközölteik.

A főterem egy csinosan burorozott szoba kiadó.

50 drb. ujhordó 5-6-700 literes 8 abroncsal felszerelve eladó. Jutányos áron kapható Bolemau Antal pintér mesternél N. Károlyban.

Egy régi jömenetű csinos fűszerüzlethez helyben, egészségi viszonyok miatt társ, esetleg, vevő keresetetik. Értekezhetni Turay Farkasnál.

Illyenmrt apró hirdetések 25-50 krért nagyobbak pedig aránylag a legolcsóbb díjak mellett felvételek TURAY FARKAS közvetítő és tudakozó intézetében, Miklós-utca sarkán a megyeházzal szemben. Ugyanott mindkét nembeli, jó bizonyítványokkal ellátott cselédek megrendelhetők.

Hat hold majorsági föld igen szép épületekkel, kedvező feltételek mellett eladó. Ér ekezhetni a Turay-féle intézetben

Német nyelv elsajátítása végett a kik gyermekeiket a szépeességre ohajtanák adni forduljanak a Turay-féle intézethez.

Kerestetik több kereskedő tanulóknak való.

Egy művelt szép uri nő mint gazdaszozony vagy kiadónő alkalmazást keres.

Kereskedő segédek, kertészek és gazdasági hivatalnokok elhelyeztetnek.

Közvetlen a nagyerdő alatt 6000 ü nyaralónak való föld olcsó áron eladó. — Értekezhetni Turay Farkasnál.

Bármiféle részvények vétetnek és eladatnak.

Mindenféle gulyabeli jószágok részére — telítetése — mesterséges takarmány olcsó áron kapható. — Értekezhetni Turay Farkas intézetében.

A nagy pártfogásnak örvendő mosóintézet részére megrendeléseket elfogad a telephonnal összeköttetésben lévő tudakozóintézet is.

15 hold új osztású föld gazdasági épületekkel együtt eladó.

Egy ház 12 hold régi földel gazdasági épületekkel a Kádár dűlőben eladó.

Jó családból való 50 ezer forinttal rendelkező 35 éves özvegy nő, tisztességes özvegy uri ember, férjét keres.

Egy iparos — asztalos — üzlet nagyobbitás céljából egy társat ohajt 300 frt készpénzzel, olyformán, hogy a tiszta jövedelem 1/3-része a társat illeti.